

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-utca 13. szám.
(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek **minden egyes szert**, minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknek egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrészt 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

HIVATALOS RÉSZ.

Meghívó. A »Nagytapolcsány vidéki róm. kath. népnevelő egyesülete« 1898. évi november hó 24-én Nagytapolcsányban évi közgyűlését tartja a következő tárgysorozattal: 1. Szent mise (9 órakor). 2. 10 órakor a közgyűlés megnyitása. 3. Jelentés az egyesület lefolyt évi működéséről. 4. A bíráló-bizottság jelentése a pályadíjak kiosztásáról. 5. Egy pályanyertes munkálatnak felolvasása. 6. Kochányi János nagyripiényi kántortanító felolvasása: »A beszéd-értelem-gyakorlatok és a szemléltetés története és módszere«. 7. Az egyesületi pénztáros jelentése. 8. Netáni indítványok. 9. Zárszó. Pályamunkául a közp. bizottság a következő tétel kidolgozását tűzi ki: »Mennyire haladott előre utolsó 50 év alatt népnevelésünk és mily befolyással volt e haladás a valásra?« A pályázók dolgozataikat legkésőbb november 20-ig Jabornik Károly társelnökhöz Nagytapolcsányba küldjék be. Az *előadás*.

Értesítés. A kézdi-orbai róm. kath. tanítóegyesület ez évi október havára tervezett 25 éves jubileumának megtartását fontos okoknál fogva a tanév végére halasztotta el, miről az egyesület nevében tisztelettel értesíti az érdekelteket. Lemhény, 1898. október 24-én. Szabó Antal s. k., egyesületi jegyző.

Meghívó. A kézdi-orbai róm. kath. tanítóegyesület őszi rendes közgyűlését november 12-én Imecsfalván fogja megtartani a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Gyakorlati tanítás. 3. Jegyzőkönyvek olvasása és hitelesítése. 4. Gyakorlati tanításra tett észrevételek. 5. Szavaltat. 6. Elnöki előterjesztések. 7. Tisztújítás. 8. Indítványok. Lemhény, 1898. október 24-én. Szabó Antal s. k., egyesületi jegyző.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

Az esztergomi harcok tanulsága.

(Vége.)

Eötvös báró a magyar népoktatásügy újjakötésére a néptanítók táborából valogatta és kapta általában a leghasznavehetőbb erőket. Erős a hitem, hogy ezek nélkül annyi sem valósult volna meg az ő ideáljaiból, a mennyi megvalósult.

Az ő halálával sok dolog, sok eszme

szintén sírba szállt. Az ötvenes és hatvanas évek tanügyi lelkesedése lassankint fogy; minden téren a számító materializmus kezduralomra vergődni, mert hovatovább kevesbednek a tanítói pályát igazán magasztossá tévő idealizmus világitó tornyai: a néptanítóból lett tanítóképző-intézeti tanárok és tanfelügyelők. És lassankint középiskolai szint ölt hazánk tanítóképzése és az iskolai teendőkhöz teljesen vagy nagyobbára járatlan elemek lépik át az iskolák küszöbét, hogy aztán magas szárnyalásaikból lehullván, csalódottan forduljanak el attól az ügytől és attól az eszmétől, melynek, melyért és melyből élniök kellene egész a sírig.

Es ez nem »magától« fejlődött ide. Nem azért vert gyökeret lent is, fönt is az a meggyőződés, hogy tanítóképző-tanárrá csak az egyetem, csak a 8 iskola elvégzése és a középiskolai tanárság kvalifikál, mert talán a tanítóból lett tanárok nem feleltek volna meg feladatuknak. Nem. Hanem idefejlesztették ezt a dolgot a tanítóképzőintézetekhez jutott »magasabb képzettségű« tanárok. Nem rossz akaratból; nem. Isten ments ezt állítani. Hanem, mert nem tudtak és nem tudnak másként gondolkozni, mint »magasabb módon«.

Az *egyenlőség* eszméje csak eszme; a gyakorlati élet fittyet hány ennek. Lenézünk biz egymást, a hol, a mikor, a milyen ezimen és módon csak lehet. Igen természetes, hogy a »középiskolaiak« lenézik a »népiskolai« embert — keveslik. Valamelyik gyöngébb közülök elkezdte hangoztatni, hogy ő több, mint a tanító. Tetszett. S terjedt tovább. Hiába, a rang, az »önérzet« sokat kíván!

Azután meg a fizetés rendezésénél előhozták a többi közt azt is argumentumul, hogy a középiskolák hasonló képzettségű elemei jobban vannak ellátva, mint a képzőhöz szorult tanárok. S mert ezt megértették ott fönt, míg a lényegbe vágó argumentumok süket fülekre találtak, hát hangoztatták... És folyton han-

goztatván, a nagyközönség, a tanügyi nagyközönség körében az a ferde felfogás jutott érvényre, hogy a tanítóból lett tanárok kolonczenként csüngnek a tanítóképzés testén; mert lám, miattuk nem rendezik méltóképen a fizetés ügyét... És ez a meggyőződés aztán behatolt minden zugába ez ügynek, mint ahogy a romlott levegő penetrans szaga uralkodik erdők-mezők felett, ha erőre kel.

... És az önérték és a fizetés-rendezés megteremtette a közvéleményt: néptanító nem való tanítóképző-intézeti tanárnak.

Pedig hát ez egy szerencsétlen és nagy tévedés. A tanítóképzés multja és eredményei, a tanügyi irodalom hangosan mondanak ellene ennek a szerencsétlen balvéleménynek.

Nem igazi tanítóképző tanár az, ki a népiskola czélját elméleti és tapasztalati uton hűzatosan ismeri: ki e magasztos czél elérésére szolgáló anyaggal és eszközökkel nem rendelkezik; ki ezen eszközök fölhasználásának módját a legapróbb részletekig nem tudja, s ki az egész népiskolai alkotás szervezetének részleteit és összetartozandó egységét, a mint mondani szokták, a kis ujjában nem hordja.

Aki pedig ezeknek a birtokában akar lenni, annak feltétlenül hosszú időig kell tanulmányoznia e mezőt a tanügynek, sőt kivételt alig tűró általánosságban, gyakorlati működéssel is kell bírnia. E nélkül lehet sokat mutatni, az eredmények fölött vitatkozni, esetleg larmázni, mosolyogni, sőt nevetni, de a tanítóképzésnek tökéletesen megfelelni nem!

Aki jó, vagy mondjuk: megfelelő tanítóképző akar lenni, az minden téren, tehát a gyakorlat terén is, többet tudjon a közönséges tanítónál.

Az a kérdés, mi könnyebb: a tanítóképző tanárnak szükséges szélesebb körű szakismeret magánúton való elsajátítása, vagy a jó népiskolai tanítót tevő tanítói tulajdonságok elméleti uton leendő megszerzése? Ha csak egy kevéssé ért valaki a kérdésekhez, könnyen megadja a választ: A tanítóképző tanárának szükséges szélesebb körű ismeret elsajátítása magánúton könnyebb, erre akármelyik ügyes és eszes, szorgalmas tanító is képes; a tanítói vonások birtokába jutni sokkal nehezebb ennél, magánúton szinte lehetetlen. Erre nem a magas képzettség az első kellék, hanem a rátermettség, a gyakorlati működés stb., s csak ezután következik följegyzésre méltó jó tulajdonságképen a szélesebb körű tudás.

Ezért mondtam, hogy szerencsétlen az a balhit, mintha a tanítóból nem lehetne jó képzőtanár. Ezért vezet a tanítóképzés csődjéhez a középiskolai tanárok fölmagasztalása a tanítóképzés terén. Mert az egész ügyet az egészséges fejlődés útjáról a visszafelé fordulás és az elfajzás útjára tereli. Mert megfosztják a tanítóképzést gyakorlatiasságától, pedig a filozófiai műveltség nélkül való tanítójelöltek tanítása-

nál a gyakorlatiasság a legfontosabb; mert kiforgatják a képzés irányát, leforrázzák a tanítók önértékét és kitépik az ambíció csiráját is a lelkükből; lehetetlenné teszik a tanítók előléptetésének s ezzel a szakfelügyelet kérdésének a megoldását; és megölik — apránként ugyan, mint a lassan öló mérég — a népoktatásügy egészséges fejlődését.

Ezért igaz az, hogy a ki az esztergomi harcztot tovább szítja, tovább folytatja, nem barátja, hanem szándékos vagy akaratlan ellensége a népoktatásügynek.

Nem egyszeri átolvasásra szántam e sorokat, hanem mélyebb elmélkedések anyagául adtam közre. Ezért: Elmélkedjünk e kérdések fölött!
x - y.

A történelem tanításának hatása a valóságos és hazafias érzés felébresztésére.

(Folytatás és vége.)

A tanítónak azonban nem szabad még azt sem feledni, hogy a királyról és egyháznagyjainkról mindenkor alattvalói kegyelettel, tisztelettel szóljon, a hazáról, a vallás magasztos érzelméről szólva pedig szavai lelkesültségtől legyenek áthatottak, hogy a gyermekek megtanulják a királyt és egyházfőket szeretve tisztelni; vallásunkért — melynek védelme mellett értek apáink boldog kort, hazánkért — hol élnünk és halnunk kell, lángoló szeretettel lelkesülni, érte élni és halni.

Szavainkkal még oda is igyekezzünk hatni, hogy növendékeinkben a vallási és nemzeti nemes öngőg nélküli büszkeséget, önértékét is felébresszük, hogy büszkének és boldogoknak érezzék magukat, amiért Isten kegyelméből isteni Megváltónk igaz Anyaszentegyházának tagjai, hogy büszkének legyenek arra, amiért magyarok. De emellett ne feledkezzünk meg arról sem, hogy őket a szeretet parancsa szerint a más vallású és hazánkban élő idegen nemzetiségű polgárok iránti szeretetre, tiszteletre serkentsük, buzdítsuk.

S minthogy fáradozásunkat siker csak úgy koronázza, ha a közölt ismeretek a gyermekek maradandó tulajdonává válnak, hogy ha a vallásos és hazafias érzés felébresztésére, fejlesztésére irányított szavaink a gyermekek szívébe szilárdul bevésođnek; szükséges, hogy miután minden bizonyos helyen és időben történik, a történelmi eseményeket mindig inkább helyhez, mint időhöz kössük, mert a régiebb tapasztalat bizonyítja, hogy sokkal könnyebb azon eseményt megtartani, mely helyhez és nem időhöz van kötve. Tehát tárgyunkat mi is helyhez és nem időhöz kössük, alkalmazzuk, vagyis röviden szólva, a történelmi események ismertetését a földrajzi ismeretekkel kapcsoljuk össze. Így pl. ha Zrínyiről van szó, Szigetvárt, ha Hunyadyról szólunk, akkor Nikápolyt, Nándorfehérvárt (Bel-

grádot). Szófiát, Várnát, Rigómezőt, Zimonyt, hol mint igazi vallásos hazafi fejezte be dicső pályafutását, szemléltetjük, ismertetjük.

Igy növendékeinkben állandóbban megmaradnak a nyújtott ismeretek, minek folytán a vallásos és hazafi érzelemben kitűnő nagyjaink, hőseink tettei folyton lelki szemeik előtt lebegnek és így nem feledve azokat, képesek lesznek azokért lelkesülni, azokat követni és a körülményekhez képest hasonlóképen cselekedni.

Legyen szabad ezuttal egy tételünkhöz szorosán nem tartozó, de a történeti eseményekkel összefüggő szerény nézetemre felhívni a figyelmet. És ez az volna, hogy a történetileg kiválóan fontos és nagyobb események napjain széles e hazában a történeti ünnepségekkel ünnepélyes szent mise is kapcsolatosan tartassék, mint az a közelmúlt milleniumi évben történt. És a szent misén az ifjúság testületileg részt vegyen. Manap a király születése és nevenapján minden iskolában szünetel a tanítás, de hány iskola van, melynek növendékei azt sem tudják, hogy hát miért is szünetel aznap a tanítás.

Az említett mód rendkívüli szilárdító és fejlesztő erővel bírna a vallásos, hazafias érzelmei képzésében és e mellett még az az előnye is meg van, hogy a felnőttekben a szunnyadó hazaszeretetet, a vallásos és hazafi érzelmet ébreszti és felújítja.

Nem vonhatja kétségbe senki ennek igazságot, előnyös voltát, hasznát. És bizonyára sokkal biztosabban koronázná fáradozásunkat maradandó siker, mint egyéb, rendelkezésünkre álló eszköz által.

Igen! mert az ily ünnepélyekben úgy a gyermekeknek, mint a felnőtteknek kebelében az igazi vallásos, hazafi érzelmei nyilatkozik; az ily ünnep, a szív ünnepe.

Hiszen ezt bizonyítani sem kell, a közelmúlt események bőségesen igazolják.

Még most is lelki szemeim előtt van és mintha most is hallanám, amint az ártatlan gyermekesereg örömtől sugárzó arczeval a szülőkkel és felnőttekkel egyetemben, e szavakat őszinte lélekből kiáltják:

Éljen a király!

Éljen a haza!

Idaig jutva bizton állithatom, hogy amely tanító a történeti és kapcsolatosan más rendelkezésére álló vagy kínálkozó eseményekből felhasznált minden oly alkalmat, eszközt, melyek által növendékeinkben az elmondottak nyomán a vallásos és hazafias érzelmet felébreszteni, fejleszteni és képezni megszilárdítani lehet, nyugodt lélekkel mondhatja, megféleltem feladatomnak; állithatja, hogy növendékeit jó és oly hazafiaknak nevelte, kik a költő eme szavait:

»Hazámé javam, életem
Ha kívánja lefizetem!«

»Adok közös javításra!«

nemcsak elmondani, de azt szükség esetén megtenni és habozás nélkül feláldozni is tudjak és akiknek, mint minden vallásos hazafinak, állandóan jelszavuk:

Isten! Király! Haza!

És, akik e hármas jelszó alatt, a vallás vezérlő esillaga mellett, a vallástalan és hazafiatlan szocialisták, anarchisták átkos üzenetmeinek, csábjaiknak, hogy ugymondjam, »boldog gombáinak« teljesen ellenállani fognak.

E hármas jelszó: Isten! Király! Haza! mellett lehet csak hazánk boldog!

»E hármas jelszó alatt — mondja Főmagasságu biboros Primásunk a milleniumi kiadása »Magyar Nemzet Története« előszavában — szerelte és tartotta meg a nemzet ősi érdemeit; ezen jelszó alatt áztatta elődeink vére a haza földjét; ezen jelszó alatt kell azt a munka veritékének öntöznie!«

Tornyos-Nemeti.

Szélig Jenő.

Temetőben.

Hulló levelet kerget az őszi szél; a sárga levelek oly fájdalmasan zizegnek, tán az elhagyott fészket, a kopaszon meredő ágat siratják? vagy a meghalás fájdalma hallatszik ki az egymáshoz verődő száraz levelek sírásából? E kérdésre oly nehéz a felelet. A századvégi nagy ember, a csalhatatlannak hirdett tudomány adta széles látókörében azt hiszi magáról, ő a központ, ő körülöle mozog minden s gyermekes önhittségében enjével hoz kapcsolatba, arra vonatkoztat mindent, mindent. Kutató elméje előtt leomlik a képzelhetetlen; a csoda meg van fejtve, a rejtélyek titkos kulcsát kezébe adta egy nagy hatalom — a csalhatatlan tudomány.

Hol vagytok ti porladó regiek? gyertek s a tudomány messzeható sugárfényében tekintetek csak az égbe s hulljon le szemetekről a hőlgy, mert odafent csak felhő s üresség van messze s azután újra csak üresség. A lelkek világa agyrem s a túlvilág létezése a ti babonás lelketek és szivetek beteges képzelődése esupán.

A csalhatatlan tudomány azt tanítja — a halál befejez mindent! a hulla alászáll a földre s megindult vegybomlásában a természet örök körforgását végzi. . . . Ez a halál, amely az emberből megemész mindent.

A szélfujta levelet ki venné hát észre, annak fájdalmas zizegésében ki hallana panaszt, siró hangokat? A letarolt rét fölött pajkosan végig futó szél sóhajában ki vélné hallani a hervadt virágok százezreinek siró panaszát, fájdalmas haláltusáját?

Pedig ha az ember elmélyed önmagában,

mintha onnan belülről a szívéből egy láng kelne szárnyra, amely azt suttogná, nem csupan az teszi a te lelked borongóssá, hogy a letarolt retben, hulló levelben a *te sorsod* látod, hanem az is támaszt benned rokonérzést, hogy te azt a virágot láttad élni, színpompájában örvendemi, a kelyhébe hulló harmatban az eget visszatükrözni, illatában az égbe törni s most látod őt meghalni. S e hatások alatt érzed, hogy le tudsz ereszkedni a kicsi virághoz, a hulló levelhez, s bizonyos meggyőződéssel teszed fel a kérdést, hánha, az a végtelemül bölcs és irgalmas Isten többet adott abba a virágba, mint amennyit látunk rajta? Oh te hivalkodó tudomány, a te hatalmad alkotta tudomány csak üres fény, amely fénylik ugyan, de — nem melegít. Ezen a földön pedig, mióta ember él itt, a fény után futók soha sem nyertek kielégítést, s a kunyhók tudatlan népe egy piczi szeretettel melegebb feszket teremtettek, mint ti századvegi nagy tudósok, a csalhatatlannak hirdetett tudomány hideg fényével.

Magasztosabb érzések tanyája azért annak a szíve, akiben a sárguló lomb, a hulló levelek, merengő, magabaszálló érzéseket s gondolatot keltenek.

A sárguló leveleket pedig hajtja, űzi most is a szél s zizegő sírásuk, nagy fájdalmuk mellett bennünk is rokonérzések tamadnak s a levelek temetője mellett gondolatunk a mi temetőnkbe, a szomorú fejfás sírkertbe visznek. Ide jöjjön az, aki fitymálja a szívek rejtekében élő, egekbe vagyó szent érzést, ide jöjjön az, a ki váltig állítja, hogy a tudomány fénye boldogsággal, megnyugvással tölti el lelket, majd itt megtanulja azt, hogy az égbe törő jantör lelkek szent ábitata nyomán kelt egyetlen könyösepp is valóságos tengere a boldogságnak, a tudomány rideg, bizonytalan értékű, nagy alkotásaival szemben.

A *temető egy nagy iskola*, de nem a tudósok iskolája, hanem azoké, akik szívével gondolkoznak és az eszükkel is éreznek. A fejfák orszaga ne legyen csak a holtaké, de legyen az az élőké is és a sirokon kigyuladó lángok világán hadd elmélkedjek lelkünk fel az égbe, hadd boruljon le zsámolyához az Istennek, hadd érezze a szeretet nyomán kelt magasztosabb érzés édesen keserű, de felemelő voltát.

Ki merné azt a temetőben mondani, hogy az édes anyja sírhalmán térdelő gyermek nem az édes anyjaért imádkozik a jó Istenhez, vagy a gyermekét könyező szüle nem a gyermeke lelki üdvösségeért eseng-e mindnyájunk édes Atyjánál, a mindenható Istennél?!

Ki merné ezt mondani?!

Nos és ez a szeretet munkája, amely a tudatlanságból is boldogot teremt.

Vajon képes-e erre a tudomány?! kötvé hiszem!

Ide jertek tanítók! hozzátok ide a gondjai-

tokra bizott gyermekereget; az a rövid idő amelyet itt töltötök, nem mulik el hatás nélkül a gyermek felett, magasztos érzések ragadják meg lelkét, s legalább egy rövid időre kiemelik gondolkozásukat a mindennapi lét szürke hatásából.

A temetőnek a gyermekre meg van az a hatása, hogy magába szálltatja s így elmélyedve lelkeben, erős fogadást tesz a javulásra.

Az édes anya sírján már sokan megtértek s az elhantolt gyermek pora felett hány, oh hány szüle tett erős fogadást a jóra és tért az igaz útra.

Nagyjaink sírja hadd legyen egy-egy tálalozója az ifjuságnak, ahol az elhunytak nemes példái világító poutjai lehetnek sok-sok magába szálló ifju léleknek. A legutolsó falunak is lehet ily erényekben kimagasló halottja, akinek sírjára egyéb etikai okok mellett a kegyeletes érzés ápolása okaért is tehet az ifjuság — ha csak zöld galyakból is — koszorút.

A tisztelet és kegyelet érzése úgy is kihalóban van, nem fog ártani azt ébresztgetni, s vele szemben fogékonytá tenni a gyermekkedélyt.

Az iskola hát ne mulasztja el a halottak napját elmélkedése tárgyává tenni, mert különben nagy köteleességet mulasztana.

Ha hat sárguló, hulló levelet s letarolt retet látunk, hajtsunk térdet s imádkozzunk a nagy Istenhez, mert amint a virág elhal, a level lehull, úgy fog reánk is bekövetkezni az ősz, a hervadás, a halottak napja.

E emberek! imádkozzatok mindig úgy, mintha ősz volna, meg halottak napja, hisz a zöld levél is lehullhat s a pompájában nyíló virágot is letörheti egy szélroham. *Czike Imre.*

Lapszemle meg egyéb.

A *Magyar Pestalozzi* egyik legutóbbi számában, a tanfelügyelői iskolalátogatásokkal foglalkozván, megemlékezik az 1897. év végén életbe léptetett ama rendeletről, melyben az van mondva, hogy a kir. tanfelügyelők hivatalos iskolalátogatásuk alkalmával, jegyzőkönyv, illetve *jegyzék* felvételére köteleztetnek.

Ez a jegyzék azonban tökéletlen munka, amennyiben lényegében még az sem világos, hogy vajjon ezzel a jegyzőkönyvvel, a tanfelügyelőnek iskolalátogatásának akarják-e ellenőrizni, vagy tulajdonítanak-e annak fontosabb jelentőséget is?

Mindenesetre legelső feladatának abban kellene a jegyzőkönyvnek nyilvánulni, hogy a látogatott iskola beléletről és külső viszonyairól világos és igazságos tudomást szerezzen, hogy ennek alapján a létező hiányokra orvoslást és megfelelő gyors intézkedést eszközöljön ki. Ezek kellene, hogy képezzék helyes czélját a jegyzéknek. Azonban, és itt a bökkenő, ha a jegyzék kérdései alkalmat is adnak a tanfelügyelőnek arra, hogy az iskola belső életével, tehát a lelkével foglalkozzék, akkor az *„uti számlára való utazás”* teljes lehetetlenné teszi a tanfelügyelő részéről az iskola beléletrének beható, komoly megfigyelését, megbírálsát. Pedig a látogatások főczéljának, — ennek — kellene lenni; mert a tanfelügyelő iskolalátogatásának kérdése, népoktatásunk fejlődésének és formálásának egyik sarkalatos feltételét képezik.

Azonban vigasztalódjunk, ha ugyan vigasztalhat

bennin
kollegá

A
látogat
ról bes
kedő.
esetben
mondja
paedag
lehet.
nagysá
illetőle
ményé
nézve
nek m
kat rö
és így,
tanult
érvény
és teen
hianök

A
egyét
sel mű
elismé
pályáz
E köz
a hely
dekló
hogy
egy le
is alk
nevezé
ezekn

szól e
hatásá
kel eg
ban a
szere
geti a
bőlna

E
és itt
is a k
hatás
szinen

M
zivebt
oldást
vélem
dalut
tartó

A
magy
ügyel
tervez
esolva
adjon
kik a
méről
tanít
össze
a tan
széke
a má
össze
segél
s má
tanít
400 f
kino
ezek
pótlé
fizeté
beszá
legük

bennünket az, ami felett (e tárgyba vágólag) *Schweiczi* kollegáink panaszkodnak.

A „*Schweizerische Lehrerzeitung*“ az iskolalátogatásokra vonatkozólag nagyon siralmas állapotokról beszél. Az iskolalátogatói tisztelet ott iparos, kereskedő, legjobb esetben hivatalnok és csak nagyon ritka esetben tölti be szakember. Nagyon természetes — mondja a nevezett újság. — hogy ezen embereknél paedagógiai tudásról, nevelői képzettségről szó sem lehet. És súlyosbítja schweiczi kollegáinknál e csapás nagyságát még az a körülmény is, hogy jobb helyre, illetőleg egyáltalában pályázataik alkalmával, ezek véleményétől függ előbbre jutásuk. No meg aztán az ügyre nézve — e nyomorult viszonyok mellett is! — előnynek minősítük-e azt a szokást, hogy ezeket a látogatókat rövid három évi időközökben felváltják, kieserélik, és így, azok, akikben egy kis iparkodás volt és már tanult legalább annyit, hogy némileg is hasznavehetően érvényesítette magát, egészen ujakkal, a viszonyokkal és teendőikkel egészen ismeretlenekkel váltsák fel? Alig hiszünk, hogy ez az ügy előnyére válnék!

A nevezett lap több felemlített példái közül, csak egyet írunk ide, mutatól, X községben közmelegedéssel működött a tanító és birta az iskolalátogató teljes elismerését is. A teljes méltánylás és elismerés hatásán pályázik tisztességesebb megélhetést biztosító helyre. E közben elhalálozik a jó ajánlást adó iskolalátogató s a helyére kinevezett új látogató, — tudja az ég minő *dekkló?* vezérelve — elejti a derek tanítót, ki aztán, hogy tovább ne szükölködjék a csékély fizetés mellett, egy jobb javadalmazást adó kereskedőnél keres és talál is alkalmazást. Ez csak egy a sok közül, — mondja a nevezett lap. — A mi állapotaink mégis csak jobbak ezeknél.

Ugyancsak a „Schweizerische Lehrerzeitung“ szól egy más cikkében a család és iskola egymáshoz viszonyított viszonyairól. A szülőház mellé mint a szű ökök egyenrangú tényezőit állítja oda a tanítót. A családban az anya szerepét tartja nagyon fontosnak és a szeretetet, meg különösen a vallás-erkölcsi nevelést sürgeti az iskolában is meg a családban is egyaránt; azokból ad az anyának nagy szerepet a gyermek nevelésében.

Ez a kérdés nálunk is állandó megbeszélés tárgya és itt is, meg úgy látszik Schweiczban, meg egybűt is a kivétel nehézségei — a család és iskola együttműködését kéz-kezetfogását értve — tartják folyton fel-szinen.

Mi azt hiszünk, hogy csakis a vallásos nevelés intenzívebb tételében fogjuk megtalálni a helyes megoldást és hála a Gondviselésnek, intézőköreink is e véleményen osztozkodnak velünk és ugylát-szik társadalmunk lelkiismerete is megszólal már, hogy velünk tartson.

A „Délvidéki Tanügy“ben olvassuk, hogy a délmagyarországi tanítók Gramma Döme kir. segédtanfelügyelő kezdeményezésére otthont akarnak léteíteni. A tervezett otthon tanulói konviktussal lenne egybekapcsolva, végcélja azonban az lenne, hogy igazi otthont adjon a délvidéki tanítóknak. Elismerés illeti azokat, kik a tanítói közérdekekért lelkesülnek! Az otthon eszméjén jut eszembe a „*Zagrabacki uciteljski dom*“ (zagrábi tanítók háza), melynek felépítéséhez a 110.000 frtnyi összeget a horvát tanítók gyűjtötték. E helyütt kapnak a tanítók olcsó pár krnyi díjért eltartást. E házban székel még két horvát tanító egyesület is, az egyik 35.000, a másik 38.000 frtnyi tőkével rendelkezik. E hatalmas összegek tőkéjéből minden tanító-árvát havi 4 forinttal segítik. Nem lesz érdektelen ez alkalommal egyet s mást elmondani a horvát tanítók fizetéséről. A horvát tanító, legyen az állami vagy községi, az állampénztárból 400 frtot kap, a felekezeti tanítók pedig a törvényben kimondott 400 frt minimumot mind megkapják; van ezekívül 100 frt lakásbéruk és helyi pótlékuk is. Korpótlékot hét ízben kapnak 50—50 frtot. 40 év után teljes fizetést kapnak nyugdíjúl. (A nyugdíjba a korpótlék is beszámítódik.) Ezekből úgy látszik, hogy a horvát kollegák irigylésre méltók!

Az országos nőképzőegylet leánygimnáziumának VI. osztályát végzett növendékei a tanítónőképzőbe lendő félévét a vallás- és közoktatásügyi miniszter oly hozzáadással engedte meg, hogy az I. és II. osztályok neveléstani anyagából kiállott sikeres felvételi vizsga alapján a leánygimnázium VI. osztályát végzett növendékek, a ké, ezde III. évfolyamába vétessenek fel.

Tanítói gyűlés.

A selmeczbányai róm. kath. néptanítók egyesületének selmeczi köre f. évi szeptember hó 29-én tartotta őszi rendes közgyűlését a szokásos helyen, Hegybányán. A gyűlés, melyen a kerületbeli lelkeskedő papság igen szép, a kör tanító tagjai pedig teljes számmal jelentek meg, őszi keresztény szokás szerint az Úr házában a templomban szt. misével vette kezdetét. Szent mise után a megjelentek a hajdan kolostorul szolgáló hatalmas terjedelmű plebánia-épület egyik termében gyűltek össze, hol a kör szeretve tisztelt egyházi elnöke Litassy János esperes-plebános „Dicsértessék a Jézus Krisztus“ köszöntéssel kezdve, a vallás erkölcsös neve és fontosságát mesterleg fejtegetve, egy igazán szép, eszmékben gazdag beszéddel a gyűlést megnyitotta. Mély benyomást keltő beszédének elmondása után a gyűlés vezetését a kör viági elnökének, Aczél János selmeczi főtanítónak adta át. Világi elnök átvévén a gyűlés vezetését, előterjesztette az egyházi elnökhöz időközben érkezett egyházmegyei főtanfelügyeli s kir. tanfelügyelői megkereséseket, melyek fölolvastatván, érdemlegesen tárgyalattak s tudomásul vétettek. Különösen sajnálattal tárgyalattott s vétetett tudomásul az egyházi főtanfelügyelői megkeresés kapcsán az országos katolikus tanítói segély alap bizottságának azon érthetlen mostoha eljárása, melyben a selmeczbányai kath. tanítói kör egyes tagjainak segélyt kérő folyamodványait, daczára a főt. esperes ur ajánlatának, részestí Dalos J. pénztárnok betérjesztvén számadásait, melyek miután rendben találtattak, részére a kör köszönetének kifejezése mellett, a fölmentvény megadatott. Elnök indítványára Dankó Andor egyleti főjegyzőnek, tekintettel az egyesület körüli fáradozásai s jelentékeny kiadásaira, elismerésül 20 korona jutalmat szavazott meg a közgyűlés. Következett a bíráló bizottság jelentése a beérkezett pályaművekről. Összesen három pályamunka érkezett be és pedig e tételre: »Miként lehetne a népközlői tanulókat helyesírásra megtanítani nyelvtani szabályok ismerete nélkül« érkezett egy pályamunka; e tételre pedig: »Milyen viszonyban kell lennie a plebánosnak a tanítóval és viszont, hogy mindkettőnek működése áldásos legyen a községre nézve« érkezett két pályamunka. A nyelvtani tétel nem lévén kellően kifejtve, azért az a hozzákötött 20 koronás arany jutalommal kidolgozásul ismét kitűzetett. A főmaradt »Viribus unitis« és »egy a ti mesteretek: Krisztus« jelgégűek közül pedig a 20 koronás arany jutalom a bíráló-bizottság egyhangú kedvező bírálata és ajánlata folytán az »egy a ti mesteretek: Krisztus« jelgégűnek ítéltetett oda. Felbontatván a jeli és levélke, kitünt, hogy a pályamunka szerzője Gázsó Mihály bélabányai tanító, ki pályaművét általános figyelem és többszöri tetszésnyilvánítások között olvasta föl. A jövő évre szóló pályatételek kitűzése után az elnök melegen emlékezett meg a kör egyik őszintén szeretett s nagyrabecsült elhunyt tagjáról: Oldinger Antal Bélabánya áldott szívi volt plebánosáról, tanítók igaz barátja, a kath. tanügy nagynevű meczenásáról, ki a kath. népnevelés iránti nagy rokonszenvétől indítatva, vagyonát, 35 ezer frtot, a tanügy oltárára áldozta föl. Emléke jegyzőkönyvben örökített meg. Gyűlés végeztével az összes tanítók és lelkészek főt. Litassy János esperes-plebános voltak hivatalosak közös ebédre. Ezen fényes ebéden résztvett Selmeczbánya két legnépszerűbb főtisztviselője, Sziitnyai József polgármester és Krausz Kálmán főkapitány is. A kedélyes lefolyású ebéd szep felköszöntőkben nem volt hiány. *Cunctator.*

VEGYESEK.

Egri érsek jubileuma. Samassa József dr. egri érsek önm. huszonöt éves érseki jubileumát nagy ünnepélyességgel ülték meg Egerben. A székesegyházban haladó isteni tisztelet volt, s úgy a nagymisé, mint a Te Deumot Szele Gábor püspök, érseki helynök végezte könyes segédettel. A nagy székesegyházat teljesen betöltötte a közönség, közte az egyházmegyei papság, a megyei és városi hatóságok képviselői, a katonai tisztikar, a tantestület az összes iskolásokkal, továbbá az egyesületek zászlói alatt. Misa alatt az egri dalgyesület, szokott művészetével, gyönyörű egyházi énekeket adott elő. A káptalan és a papság főpá-ztorának arany emlékérmét fog átadni, egyuttal emlékiratban fejezi ki hódoló üdvözlését Samassa érseknek. A kath. tanintézetek iskolái ünnepélyt tartottak.

A érsek adománya. Samassa József dr. egri érsek a bocsi új róm. kath. iskola építési költségeinek fedezésére 2000 forint adományozott s így lehetővé tette, hogy az új tanintézet 1899-ben felépülhet.

A miniszter köszönete. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Majláth Gusztáv gróf erdélyi róm. kath. püspöknek ki a székeskeresztúri róm. kath. iskola építésére 2500 forintot adományozott, köszönetét nyilvánította.

Kinevezés. Tóthlássy Dániel tanítóképzési tanár a napokban ünnepelte pappá szentelésének 25 éves évfordulóját. Az általánosan ismert és szeretett tanárt püspöke ebből az alkalomból szentszéki ülnökké nevezte ki.

Kath. tanítóképzede Debreczenben. Schlauch bíboros püspök nagylelkűségéből megnyitott Debreczenben a róm. kath. tanítóképző-intézet első és második osztálya a Szentis-intézettel kapcsolatban. Hogy mily hézagpótló ez intézet Debreczenben, mutatja az a körülmény, hogy a két osztály gyorsan megtelt a zsúfolásig. A katolikus tanítóképző intézet felállítására különben Wladika Nándor val. püspök érdeme, a ki maga is részt kért a tanításból s a növendékeket a neveléstani tárgyra oktatta.

A Zomborvidéki róm. kath. Tanítóegylet választmánya. f. hó 20-án főt Lajthy János kupuszinali plébános, érs. hív. iskolafelügyelő elnöke alatt Zomborban ülést tartott, melynek főbb tárgyai voltak: a) A jövő évi egyleti gyűlés tárgysorozatának megállapítása b) Az azon gyűlésen megvitatandó tétel ki-jelölése. A választmány hosszabb eszmecsere után egyhangulag elfogadta az elnök által ajánlott következő két indószert és gyakorlati tételt: I. Az iskolai ünnepek vizsgálataok kérdése a szakkörökben ismét napirendre került. Fejlessék ki ezen vizgálatok előnye, esetleges hátránya; továbbá adassanak elő ezen vizsgálataok megtartásánál alkalmazható legelőnyösebb módok. II. Az 1895. augusztás hó 20-án 490. isk. sz. a. kiadott körendelet utasításainak szigorú szem előtt tartásával készítsék az ismétlő iskolák számára egy, — a minimális tananyagot három évfolyamban órákra levezetett felöllel oly részletes tanterv, mely gyakorlatilag keresztül vihető legyen még a legmostohább iskolai viszonyok között is. Az egyleti pénztár — a tagok munkakedvét fokozandó — az első tételre beérkezendő legjobb dolgozatot 40. az ismétlő iskola tantervről szólót pedig 80 kr-nával jutalmazza.

Nyilvános köszönet. A Szent István Társulat igazgatója a pilis-szt.-lászlói róm. kath. iskola szegény tanulói részére 40 darab tankönyvet adományozott. Fogadjja ezért, a szülők részéről is, legalázatosabb köszönetünket. Isten áldása kísérje az Igazgatóság nemes és humanus működését. Pilis-Szt.-Lászlón, 1898. október 25-én. *Matyasovszky Gergely*, plébános, iskolaszéki elnök, *Nedlábek Lajos* kántortanító, iskolaszéki jegyző.

Az állami iskolák eredményei. Rendkívül tanulmányos kimutatást tett közzé a párisi főtörvényszék Tudvalevőleg Franciaországban, de különösen Párisban és környékén rendkívül arányokban növekszik azon gyermekek száma, kiket büntények miatt javító intézetekbe kell küldeni. A párisi főtörvényszék most összeállította

nem szerint, hogy a javítóintézetek növendékei milyen iskolákban növekedtek megelőzőleg. Megdöbbentő adatra jöttek rá. A javító intézetekbe utalt gyermekek és ifjak 89 százaléka állami iskolákban nyerte kiképezését, ahol vallást nem kell tanulni. Az úgynevezett »szabad« felekezeti iskolák a javítóintézetekbe utalt növendékeknek csak 11 perzentjét adták. Ha a világ legműveltebb nemzetének ifjusága így tönkre megy a vallástalan iskolákban, ugyan mit lehet várni kevésbbé haladott nemzetek ifjuságától. Tehát csak hadd csináljanak nálunk is minél több felekezeten iskolát, de ne feledjenek meljök megfelelő számú javító intézetet is állítani!

Küldöttség. A tata-kisbérvidéki róm. kath. tanítóegylet küldöttsége f. hó 27-én délelőt adta át Ember Károly képzőtanár és szerkesztőnek az egyesület tiszteletbeli tagjává történt megválasztásáról szóló díszoklevelet. A küldöttség tagjai voltak *Kabik József* nomódi pléb. elnök, *Kisfaludy Mihály* környei, *Lutring Imre* bánhidai és *Szabó Bertalan* duna-almási főtanítók.

Az 1899. évi magyar állami költségvetés számai a következők: Megjegyzendő, hogy az emelkedés a jelen évihez képest 10 millió hétszázezer ft. Ebből jut a mi tárcánkra 1 millió 118 ezer ft-tal több a jövő évben, melyből 393 ezer ft-t jut a népevelésre; a belügyi tárcza 2 millió 7 száz ezer; a kereskedelemügyi 3 millió 24 ezer; 2 millió 160 ezer az igazságügyi kiadások; a földművelésügyi tárcza másfél millió; 561 ezerrel többet kap a honvédelmi tárcza.

Katholikus Pedagogia. Havi folyóirat, Szerkeszti és kiadja Gyürky Ödön. A 9-ik füzet érdekes tartalommal jelent meg. A Katholikus Pedagogia célja a neveléstudományt kath. szellemben ápolni, fejleszteni, különös gondot szentelvén a kath. középiskolázás ügyének, érdekeinek. Előfizetési ára: egész évre 4 ft, fél-évre 2 ft. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. Pál utca 7. II. em. 37.

Szerkesztői üzenetek.

K. J. Nyitra Komját. 1. Beérkezett Felhasználjuk. Készséggel nyitunk tért munkásságának, sőt az a feladatunk, hogy a kath. tanügy munkásainak kitartó tevékenységét fokozzuk. — **L. I. Közöljük.** Köszönet az értesítésért. — **U. G. Győr.** Nem kaptunk teljesen tájékoztató választ. Levél ment. — **J. F. Kisköszeg.** Kiszedve ál. — **D. F.** Az eszme helyes; reméljük a legjobbat. A kath. tanügy munkásai is megérdemlik, hogy ha hatatlanokká tegyük őket, az ifjabb nemzedék javára. — **T. J.** Levélben adjuk meg a választ. — **W. I. Cseh-mindszent.** A politikai községre való hatósági intézkedés nem érinti a hitközség ősi viszonyait. Ön jogos élvezője továbbra is a kérdéses jövedelmeknek. — **H. Gy. P.** Azon leszünk, hogy lehetőleg rövid időn belül közlétegyük. — **B. D. L.** A helyesbítésért az iskolaszék indítsa meg az eljárását. A fajarandóság, 45 ft, a tanítói fizetésbe beszámítandó. 2. Még mindig lehet. — **V. J. Aranyos-Maróth.** Nekünk is az volna az álláspontunk; de hát oly ellentétes véleményekkel találkozunk ezen intézményről, hogy csakugyan alig tudunk határozni, hogy hát melyik fel fogás alapján indítuk meg a hozzászólásokat. Levél ment. — **Sz. S. Eger.** Köszönet. A jövő szám hozza.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Pályázatok.

Esztergomi érseki megye.

Jókára (Pezsonym) róm. kath. okl. tanító keresetük. Fizetése: 400 ft. butorozott szoba fűtéssel. Okmányok mielőbb az iskolaszékre czimezve küldendők.

Valkóczy (Barm. Nemcsényi plébánia) kántortanítói állomásra november 17-re pályázat hirdetetik. Kántori javadalmazás: gabona, fa, széna és stoláris pénz

összesen
nok, gab
lakás. Ma
berger I
Duna
lomásra
300 ft és
kamra-
dendő M
Am
állomásra
delem; 2
butorozot
alesperes
Féllben.
A ga
más meg
határmp
állomás
D. állom
tésének
nyamatba
ut. Moln
női nyaj
A m
egy önál
Pályázat
hoz Kesz
A k
állomásra
hosszabb
Kérvény
Tata-Tar
Heg
tanító k
ft, a bá
ft, iskol
tüzifa 4
50 ft. I
mában
tassy J
Nag
javadalm
gós jele
Ó-P
sek Fiz
ellátás
jövedele
A c
állomási
tik. Jav
nyes ke
tárából,
kepe, st
ennek f
sége s
tanító
kolasz
Boi
kántort
tetik. T
és tanít
lakás k
német
lemre s
tézett b
Boicza
A
tanítón
kás, 1
az első
idő nov
kolasz

összesen 122 frt 96 kr. Tanítói javadalmazás: ingatlanok, gabona, fa, készpénzből 211 frt 49 kr., tisztességes lakás. Magyar nyelv mellett tót is kívánatik. Kittenberger István, nemcsényi esperes-plebános.

Dunaujfalun magyar tannyelvű önálló tanítói állomásra november 15-ig pályázat hirdettek. Jövedelme: 300 frt és 3 hold szántóföld. Lakása: 2 szoba, konyha, kamra, istálló. Kérvény az iskolaszéki elnökhöz küldendő Magyarbélre (Pozsonym.).

A magyar tannyelvű félli (Pozsonym.) segédtanítói állomásra pályázat hirdettek november 10-ig. Jövedelem: 280 frt. 120 frt utólagos féllévi részletekben, butorozott szoba. Folyamodványok főt. Kudrk János, alesperes-plebános urhoz Püspökire küldendők. Kelt Félliben, 1898. október 20. Dotter János, félli plebános.

A galgóczi róm. kath. népiskolánál 4 tanítói állomás megüresedvén, azokra a pályázat november 8-iki határral kintüzetik. Javadalmazás a következő: A. állomás 300 frt, B. állomás 300 frt, C. állomás 300 frt, D. állomás 214 frt 21 kr. Ezen tanítói állomások fizetésének 400 frt-ig való kiegészítése állami segéllyel folyamatban van. Az iskolaszékre címzett folyamodványok ut. Molnár Rudolf esperes és moraváni plebános urnál nyújtandók be.

A megyeresi (Komáromm.) róm. kath. iskolához egy önálló tanító kerestetik; fizetése: 400 frt és lakás. Pályázatok november 5-ig Schuster Aladár plebános-hoz Keszegfalvára intézendők.

A kirvai magyar-német róm. kath. kántortanítói állomásra kiirt pályázat határideje november 5-ig meghosszabbítatik. Jövedelem: díjlevél szerint 410 forint. Kérvények főt. Duschek János tanfelügyelő urhoz Tata-Tardosra küldendők.

Hegybányára (Hontm.) képesített róm. katolikus tanító kerestetik. Javadalmazása: az erdőkinestártól 137 frt, a bányatárs. ládától 122 frt, ismétlő iskola után 70 frt, iskola fűtésére 20 m. saját használatra 20 m. kemény tűzifa 40-40 frt értékben. Más czimeken még vagy 50 frt. Kötelmei s egyebek a »Népnevelő« elzetés számában jelezvők. Határidő f. évi november hó 5-ig. Littassy János, esperes-plebános.

Nagybresztován (Pozsonym.) községben 410 frttal javadalmazott másodtanítói állomás megüresedett. Sür-gős jelentkezéseket elfogad az iskolaszék.

Kalocsai érseki megye

Ó-Kanizsára (Bácsm.) róm. kath. segédkántort keresek. Fizetése: havonként utólagosan fizetve 10 frt, teljes ellátással, kivéve mosást, világitást s ágyneműt. Gyertyajövedelem is lesz. Kék Béla 2-2

Erdélyi egyházmegye.

A csikmindszenti róm. kath. segédkántortanítói állomásra november 8-iki határral pályázat hirdettek. Javadalmazás: lakás, gazdasági épületek s veteményes kerttel, 178 frt államségély, 60 frt a község pénztárából, 37 kalongya őszi, 52 kalongya tavaszi kepe, pénzkepe, stóla s alapítványokból 18 frt, 20 terü. lágú tűzifa, ennek felvágatására napszám, szabad legeltetés. Kötelesség: segédkezés a kántori teendőkben, a rőbizandó tankötelesek oktatása. Posta: Csik-Szent-György. Az iskolaszék. 2-2

Boicza (Hunyadm.) kincstári róm. kath. iskola kántortanítói állására november 15-ig pályázat hirdettek. Tanítói fizetés 300, kántori 145, stóla 30, iskola és tanítói fautalány 81, összesen 556 frt készpénz és lakás kerttel. Tarnyelv magyar; hívek iránti tekintetből német nyelv részbeni tudása kívánatik. Mellékjövedelme számíthat. Erdélyi püspök úr ő méltóságához intézett belyeges folyamodványok alulirothoz küldendők. Boicza (Déva mellett), 1898. okt. 25. Plebánia-hivatal.

Győri egyházmegye.

A feketevárosi (Sopronm.) r. katolikus iskolához tanítóno kerestetik. Fizetése: 300 frt, természetbeni lakás, 1 ól kemény tűzifa és 5 frt kertilleték. Kötelessége: az első osztály két alsóbb felosztásának tanítása. Határidő november 6-ika. Az állás azonnal foglalható el. Iskolaszéki elnök. 1-2

Komárommegyei Környe község magyar-német tannyelvű, róm. kath. népiskolájánál az osztálytanítói állás üresedésben van. Fizetése: 405 frt készpénz, lakás s rőzsefa fűtésre. A kántorságban segédkezés megkivánatik. A megerősítés egy próbaév után történik. Nőtlen pályázók kérvényeiket november hó 10-ig az iskolaszék czimére küldjék. Az iskolaszék.

Nagyvárad egyházmegye.

Kitűnő segédet keresek, a ki 10 ezer lélek közt helyettesíthet is, vagy igen jó hangu embert, akinek bő énekismerete van és temet. Fizetése képességéhez mérten havi 10-25 frt és teljes ellátás. Csakis hivatott bemutatkozók utiköltsége megtérítetik. Békés-Endrőd, 1898. október 17. Ujházy Miklós, kántor. 2-2

Nyitrai egyházmegye.

A viszolaji kántortanító-ságra pályázat hirdettek november 10-ikére. Fizetés: 358 forint 80 kr. készpénz. Otódfél mérős jó szántóföld, 3 holdnyi legelő, szép lakás melléképületekkel, félmérés kerttel, 8 szekér tűzifa, offerák temetése, ostyasütés jövedelme. Személyes megjelens szükséges. Folyamodványok Frastaczky József plebános urhoz Viszolajra u. p. Bellus küldendők.

Felsőmarikovai (Trencsenm.) róm. kath. magyar-tó kántortanítói állomásra november 6-ikára pályázat hirdettek. Jövedelme: tanítói 380 frt, fautalány 25 frt, iskolaszolgára 7 frt, irodaautalány 5 frt, stólavátság 51 frt, segély 25 frt, alapítvány 10 frt 50 kr. Egyéb acci-dentiákból pedig legalább is 50 frt. Lakása: 1 szoba, konyha, kamara, istálló házikerttel. A kérvények a kisgyicsi esperesi hivatalra intézendők. 3-3

Pécsi egyházmegye.

A ráczpetrei róm. kath. osztálytanítói állomása megürült. Fizetés: 360 frt, egy szoba szükséges butor-zattal, egy ól hasábfá összeapítva. Kötelességét a törvény szabja. Kivánatos jól tudni németül és hogy legalább a tanév végéig működjék. Képezlet végzett nők is pályázhatnak. Az állomás november elején elfoglalható. A kérvények pedig az iskolaszékhez címzendők. Csekey Péter, iskolaszéki jegyző.

Tokaj (Zemplénm.) róm. kath. népiskolához okl. esetleg képezdész vagy képesítéssel nem bíró tanító kerestetik és a kántorságban jártas legyen. Fizetése havonként 11 frt és élelmezés. Levélben bővebb felvilágosítást ad Telepy József, kántortanító.

Kozsnyói egyházmegye.

A hidegkúti (Nógrádm.) r. kath. tanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: 10 kat. hold és 1477 □-ól szántóföld, 3 kat. hold és 847 □-ól rét, miket a tanító maga műveltet. Ezek tiszta jövedelme 72 frt. Továbbá a hitközségtől terményben és pénzben 49 frt. Államségély pedig 279 forint. Most épült lakása: 2 szoba, konyha, kamra istállóval. Pályázhatnak okleveles tanítónok is. A pályázók tetszerelt okmányai november hó 1-ig Alk Antal plebános-hoz Czeredre küldendők. 2-2

Jelsőzön (Nógrádm. u. p. Vilke. Vasuti állomás Losonc) egy rendes tanítói állásra pályázat hirdettek. Határidő nov. 22-ike. De az állás azonnal is elfoglalható. Fizetés: 320 frt. lakással, kerttel s gazdasági épületekkel. Okleveles tanítók pályázhatnak csupán. Az államségélyt 400 frtig azonnal kérjük. Megkeresésekre szivesen válaszol Borbás Géza, vilkei plebános.

Szepesi egyházmegye.

I. Velusóczyi tanítói állomásra 400 frtig kiegészítve állami segéllyel. Lakás: szoba, nyitott konyha, kamra.
II. Podhradi tanítói fizetés 335 frt készpénz, lakás: szoba, nyitott konyha, kertecske. Folyamodványok beküldendők závadai iskolaszék elnökségéhez. Pályázhat okleveles óvónó is. A pályázat október hó 31-re, az állomások rögtön is elfoglalhatók. Závadán, 1898 október 18-án. Hainiss Imre, iskolaszéki elnök.

Závadai kántortanítói állomásra pályázat hirdettek november 10-ikére. Jövedelme: 7600 □ szántóföld, 11' legelő, 6' erdő, 37 p. m. rozs, tandij 100 frt, államségély 101 frt, offera-alapítványok, ostyasütés 14 forint,

közsegektől 6 ft. Lakása: 2 szoba, konyha, kamara, istálló, tyúköl.

Szombathelyi egyházmegye.

Vas-Árokszállási u. p. Pinkafő, róm. kath. német-magyar tan nyelvű iskolához tanítónő kerestetik. Évi jövedelem: 300 frt, butorozott szoba fűtéssel. Az állomás azonnal elfoglalandó. Az iskolaszéki elnökség.

2—2

A nagy- és kis-patyai (Vasm. meszlén plebánia) kántortanítói állomás lemondás folytán megüresedvén, ennek betöltésére f. évi október hó 31-ére pályázat nyitattik. Évi illetménye: kényelmes lakáson kívül, kézpénzben 150 frt, tandíj öt évi átlag szerint 50 frt. Fekvéségeiben: 3 hold szántó megmunkálva és házikert, egyenértéke 50 frt 99 kr. Termesztényekben: 15¹/₂ p. m. buza, 4¹/₂ öl kemény tüzifa egyenértéke 108 frt 93 kr. Kántori jövedelem: különféle címeken 44 forint 80 kr. Az összes kántori jövedelem tehát 403 frt 82 kr. Pályázók felhívtnak, hogy kellően felszerelt folyamodványukat telt kített határidőn belül alulírothoz előlegesen beküldjék és a pályázati határnapon reggeli 10 órára, a helyszínen személyesen is megjelenjenek Rácz Ferencz, iskolaszéki elnök. Meszlén, posta helyben.

Vácsi egyházmegye.

A »Népnevelő« 40-iki számában megjelent ócsai (Pestm.) tanítói állásra a pályázat november 6-ig megújították, hozzátéve, hogy a 330 frt fizetésnek 400 frt-ig való kiegészítése az államtól kérelmeztetett. Ócsa (Budapest mellett), 1898. október 24. Drien István, elnök.

Veszprémi egyházmegye.

A bőszenfai kántortanítói állásra november 16-ára pályázatot hirdetünk. Jövedelme: természetben lakás, 9-1147 kat. föld, körülbelül 17 mérő buza, ugyanannyi rozs, körülbelül 34 mérő csöves kukorica, 12 öl haszárba, melyből az iskola is fűtendő; pénzben mintegy 260 frt. Tannyelv magyar-német. Választásra személyesen kell jelentkezni. U. p. Simonfa, Somogym. Farkas György, plebános.

Ajánkozás.

Kérem azon kollegát, ki ezen lap 41. számában »Csere« pasterestante »Pozsony« cím alatt ajánkozott, ezimet velem tudassa. Rk. tanító Gemzse, Szabolcsm. U. p. Gyüre.

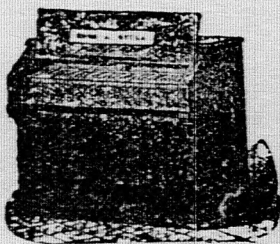
Stampay Istvánó énekes könyve (ötödik kiadás) mindenütt bevezethető, mert legelőcsőbb és legpraktikusabb 224 oldal. Csinos kemény kötésben aranyozással 15. elegáns angolvászomban 25 kr. Gyönyörű képek díszítik. Kötése kitünő 11-ik könyv és kotta ingyen. Megrendelhető: Köbölkuton, Esztergom. 2—2

Orgona-harmonium és zongoragyár
ÉDER ANTAL GYULA

Budapest, IV., vácsi-utca 4. sz.

Ajánl közneveltségű

Iskola- és templom-orgona-harmoniumot.

melyekből az országban már több ezer van használatban, a mellékelt rajz szerint, szép izlesterhes tölgyfaalakban, olcsó árak mellett, részletfizetésre is.

Orgona-Harmoniumok minden országban folyton készleiben vannak
Új zongorák 300 frttól kezdve.
Új Pianinók 250 frttól kezdve.

Kimerítő árjegyzékek kívánatra küldetnek.

102 ének szabályos org. kísérettel ellátva!

“Gyászmise-Énekek”

1 frt 30 kr. — Átnézésre is megküldi

Litkey Menyhért, Tornaujfalu.

Róm. kath. Halotti Bucsuztatók

3 kötet (900 oldal) 2 frt 50 kr.

Hangjegyekkel és tem. szertartásokkal.

Kaphatók a szerzőnél:

HENCZ VINCZE
nagyfödemesi (Pozsony-m.) kántornál.

Rum, finom likőrök, mézbor és mézlikőr

bárki hideg uton minden készülék nélkül kitünő minőségben előállíthat.

Dugók, Gummitömlők.

Minden borbetegség elleni szerek

Kezelési könyv és árlapok ingyen.

WATERICH A.

Budapest, VII., Dohány-utca 5.

Első és legrégibb üzlet e szakmában.

Fennáll 30 év óta.

Nyolcz arany éremmel kitüntetve.

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

BUDAPEST, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr. Szil.) cs. és kir. udv. orgona-gyáranak fiókja. Legelőcsőbb árakon kiváló orgonákat szállítanak. A czég 24 évi fennállása óta

630 új orgonát

épített, melyek közül 222 esik Magyarországra, a többit Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.